

Kriminaalmenetluse lõpetamise põhistatud määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	27.11.2025, Tallinn
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Irina Tsugart
Ametiasutuse nimi:	Põhja Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	25231552249
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 2 p 2, 3, § 263 lg 1 p 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	xxx (ik xxx)
Kuriteo toimepanemise aeg:	01.08-31.08, 23.09, 14.09, 18.09-19.09.2025

Kahtlustatavale xxx on kriminaalasjas 25231552249 esitatud kahtlustus KarS § 121 lg 2 p 2, 3 (teise inimese tervise kahjustamises ja valu tekitavas kehalises väärkohtlemises, mis on toimepandud lähisuhtes ja korduvalt) ning § 263 lg 1 p 1 (avaliku korra raske rikkumine vägivallaga) järgi 01.08-31.08, 14.09, 18.09-19.09, 23.09.2025, aset leidnud kuriteoepisoodide osas.

Prokurör, olles tutvunud kriminaalasja materjalidega, on hinnanud isikulisi tõendeid ja jõudnud seisukohale, et 23.09.2025 kell 15.50 aset leidnud kuriteoepisood xxx korteris kuulub lõpetamisele KrMS § 199 lg 1 p 1 alusel vastuoluliste tõendite tõttu. Lisaks analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid, kuriteo toimepanija isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, on jõudnud prokurör järeldusele, et teisi kuriteoepisoodide antud kriminaalasjas on võimalik ja põhjendatud lõpetada KrMS § 202 alusel.

KrMS § 202 lg 1 kohaselt võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks, kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.

Kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lg 1 ja 2 sätestatud alusel kriminaalasja lõpetada prokuratuur (KrMS § 202 lg 7). xxx tegu kvalifitseerub KarS § 121 lg 2 p 2, 3 ja § 263 lg 1 p 1 järgi, mille eest on ette nähtud karistusena rahaline karistus või kuni viieaastane vangistus. Tegemist on teise astme kuritegudega (KarS § 4 lg 3).

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada asjaoluga, et lõpetamine ei ole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik kas üld- või eripreventiivsest vajadusest.

Karistuse eripreventiivne eesmärk tähendab võimalust mõjutada süüdimõistetut moel, mis tagaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest. Eripreventiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute kuritegude toimepanemise. Seda hinnatakse lähtuvalt isiku varasemast karistatusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust.

Üldpreventiivsest aspektist on avalik menetlushuvi olemas eelkõige siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad.

Riigikohtu otsuse nr 3-1-1-85-04 p 16 järgi on oportuuniteediprintsiibiga antud prokuröridele kaalutusõigus, mille eesmärk hõlmab lisaks menetlusökonomikale ka proportsionaalsuse põhimõttest tuleneva vajaduse välistada kriminaalrepressiooni kohaldamine juhtudel, mil see oleks teo asjaolusid silmas pidades ilmselgelt mittemõõdukas. Avaliku menetlushuvi mõiste on mõeldud tagama muuhulgas seda, et karistust kohaldatakse üksnes siis, kui muudest vahenditest ei piisa ja just selle järele on tungiv vajadus.

Järgnevalt peatub prokurör asjaoludel, mida arvestab seisukoha kujundamisel kriminaalasja lahendamisel.

Kohtueelse menetluse lõpuleviimisel võttis prokurör ühendust kriminaalasjas kannatanu xxx, kes selgitas telefonivestluses lisaks kohtueelses menetluses antud ütlustele, et nad elavad xxx koos, rohkem konfliktseid olukordi ei ole tekkinud, rohkem veedetakse aega koos ja panustatakse suhte jätkamisse. xxx ei ole pretensioone abikaasa suhtes, nõudeid ta ei esita.

Samuti võttis prokurör ühendust kriminaalasjas kannatanuga xxx, kes kinnitas telefonivestluses, et sai ülekande kahtlustatava xxx (perekonnanime ei mäleta) käest ja sai aru, et xxx on hüvitanud osaliselt temale tekitatud kahju. Rohkem pretensioone kahtlustatava suhtes kannatanul ei ole.

Üldpreventiivsetel eesmärkidel ei ole ilmtingimata vajalik kahtlustatava karistamine kriminaalkorras. Käesoleva kriminaalasja materjalidest selgub, et kahtlustataval xxx ei ole kehtivaid kriminaalkaristusi. Kuigi käesolevas kriminaalasjas on menetluses mitu kuriteoepisoodi, need on ikkagi aset leidnud väga lühikese ajaperioodi jooksul (august-september 2025) ja olid tingitud suhte-/pereprobleemidest. Käesoleval hetkel ei ole kannatanu xxx sõnul neil suhtes pingeid ega lahkarvamusi. Menetlusosalised xxx ja xxx elavad koos. Samuti on tähelepanuväärne, et xxx on asunud hüvitama tekitatud kahju ja kandis 26.11.2025 kannatanu xxx arveldusarvele 50 eurot üle.

Kannatanu xxx väitel on talle kuriteoga tekitatud kahju ning ta on esitanud tsiviilhagi summas 300 eurot. Kuriteoga tekitatud kahju seisneb mittevaralises kahjus. Hagiavalduses on selgitatud, et mittevaraline kahju seisneb kannatanule xxx kuriteo toimepanemise tagajärjel tekitatud hingevalus ja stressis.

Prokuröri hinnangul on õigustatud hüvitise nõudmine kannatanu enda füüsilise ja hingelise valu ning kannatuste eest. VÕS § 134 lg 2 kohaselt isikule kehavigastuste tekitamisest või tema tervise kahjustamisest tekkinud kahju hüvitamise kohustuse olemasolu korral tuleb kahjustatud isikule mittevaralise kahju hüvitiseks maksta mõistlik rahasumma. Riigikohus on korduvalt rõhutanud, et mittevaralise kahju eest rahalise hüvitise väljamõistmise nõude lahendamisel on õiglase suuruse määramise lähtekohaks senine kohtupraktika ja ühiskonna üldise heaolu tase (vt nt RKL nr 3-2-1-51-05, p 22, nr 3-2-1-18-13, p 26, nr 3 2 1 80 13, p 20). Kehavigastuse ja tervisekahjustuse tekitamise korral hüvitise suuruse üle otsustamisel tuleb võtta arvesse kehavigastuse tõsidust ning muid mittevaralisi tagajärgi, mis tekkisid kehavigastuse tõttu. Mittevaralise kahju hüvitise suuruse määramisel tuleb samuti arvestada rikkumise laadi, ulatust ja raskust, kahju tekitaja süüd ning selle astet, kahju tekitaja laiemat käitumist ning suhtumist kahjustatud isikusse, poolte majanduslikku olukorda, kannatanu enda osa kahju tekkimises jt asjaolusid, millega arvestamata jätmine võiks kaasa tuua ebaõiglase hüvitise määramise.

Käesoleval juhul tuleb mittevaralise kahju suuruse hindamisel arvestada järgmisega:

- 23.09.2025 kell 15.50 aset leidnud kuriteoepisood xxx korteris kuulub lõpetamisele KrMS § 199 lg 1 p 1 alusel;

- kannatanul xxx tuvastatud tervisekahjustused: 25.09.2025 tuvastatud pindmine rindkerevigastus, samuti marrastused ja hematoomid näol;
- 23.09.2025 kell 17.30 ajal xxx juures kannatanu xxx enda osa kahju tekkimises.

Võrreldes neid asjaolusid Eesti kohtute viimase aja kohtupraktikaga peab märkima, et kriminaalasjades välja mõistetud kehalise väärkohtlemisena kvalifitseeritud kuritegude toimepanemisega tekitatud mittevahalise kahju hüvitise mediaaniks oli 500 eurot (vt Mittevahalise kahju hüvitamise nõuded kriminaalasjades 2018.–2020. aastal, Riigikohus, https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/analyyis/10_Mittevahaline_kriminaal.pdf).

Kohtupraktikas on käesoleva kannatanuga sarnaseid vigastusi kaasa toonud teo toimepanemisega tekitatud mittevahalise kahju hüvitiseks mõistetud välja näiteks:

- 400 eurot: süüdistatav lõi kannatanut mitmel korral rusikaga pähe ja näkku ning tekitas sellega kannatanule füüsilist valu ja kehavigastusi: paistetused kuklas ja paremal pool lõualuul, marrastuse paremal kõrval, vasaku silma paistetuse ja lahtise haava vasaku oimu piirkonnas (kohtuasi 1-21-8206);
- 200 eurot: süüdistatav lõi kannatanut ühel korral panniga ja kahel korral rusikaga näkku, põhjustades kannatanule otsmikule kulmu piirkonda haava (kohtuasi nr 1-18-7325);
- 100 eurot: süüdistatav lõi rusikaga kannatanut ühe korra näkku ja ühe korra vastu vasakut kõrva, põhjustades kannatanule ninaverejooksu (kohtuasi nr 1-20-2704);
- 500 eurot: süüdistatav tõukas ja lõi korduvalt käte ja jalgadega kannatanut näo- ja kehapiirkonda, põhjustades kannatanule vigastusi näo- ja labakäte piirkonda. (kohtuasi nr 1-20-183).

Võttes arvesse kuriteo asjaolusid, kuriteoga tekitatud kahju suurust ja kannatanu xxx enda osa kahju tekkimises ning kehtivat kohtupraktikat, leiab prokurör, et käesolevas asjas tuleb mittevahalise kahju suuruseks hinnata 150 eurot.

KrMS § 202 lg 1 ja lg 2 p 1 kasutavad mõistet kuriteoga tekitatud kahju, mis võib erineda sellest, mis on kannatanu tsiviilhagiga esitatud nõue. Seega KrMS § 202 sõnastus ei sea menetluse lõpetamisel eelduseks selle, et kannatanu tsiviilhagi peaks saama tervikuna rahuldatud. Kahtlustatav ja prokurör on nõus, et kuriteoga tekitatud kahju hüvitatakse väiksemas ulatuses kui tsiviilhagiga nõutud ning kahtlustatav on juba asunud kahju hüvitama. Käesolevaga teavitab prokurör kannatanut, et täitmata nõude osas on võimalik kannatanul kahtlustatava vastu pöörduda tsiviilkohtusse.

Eripreventiivset mõju omab prokuröri hinnangul xxx määratud kohustused. Kannatanu xxx on avaldanud soovi taotleda kahtlustatavale lähenemiskeeldu, kuna ei soovi suhelda xxx ega soovi, et viimane läheneks temale. Tuginedes eeltoodule jõuab prokurör seisukohale, et xxx määratavad kohustused – lähenemiskeeld, tekitatud kahju hüvitamine ja vägivallast hoidumine on piisavad vahendid tagamaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest.

05.11.2025 toimunud kohtumisel prokuratuuris väljendas xxx kahetsust ja esitas taotluse kriminaalmenetluse lõpetamiseks KrMS 202 alusel. Samuti kinnitas ta valmisolekust täita kohustust ning kohustus hüvitama tekitatud kahju 150 euro ulatuses. Esimese ülekande lubas teha 26.11.2025. Arvestades asjaolu, et xxx esitas prokuratuurile ülekannet kinnitava maksekorralduse, asub prokurör seisukohale, et kahtlustatav on valmis täitma kokkulepitud kohustused.

Kõike eeltoodut arvestades leiab prokurör, et oportuuniteediprintsiibi rakendamine xxx suhtes on võimalik ja ei ole ilmingimata vajalik tema karistamine kriminaalkorras. Prokuröri hinnangul on riik täitnud talle antud karistuslikke volitusi piisavalt, xxx suhtes kohaldatakse KrMS § 202 lg 2 alusel määratud kohustusi, antakse võimalus teha oma tegudest järeldusi ning jätkata õiguskaualekat käitumist.

xxx on selgitatud, et kui tema ei täida talle pandud kohustust, uuendab prokurör KrMS § 202 lg 7 alusel kriminaalmenetluse.

Juhindudes KrMS § 199 lg 1 p 1 ja § 200 abiprokurör määras:

Lõpetada kriminaalasjas nr 25231552249 menetlus xxx suhtes 23.09.2025 kell 15.50 xxx korteris aset leidnud kuriteoepisoodi osas ja jätkata menetlus KarS § 121 lg 2 p 2, 3 ja KarS § 263 lg 1 p 1 järgi.

Juhindudes KrMS §-dest 202 ja 206, prokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 25231552249 menetlus.

2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg:

2.1. xxx (tel xxx) on kohustatud:

- hoiduma vägivallast tähtajaga 27.05.2026.

- hüvitama kannatanule xxx kuriteoga tekitatud kahju summas 100 eurot (xxx) tähtajaga 27.01.2026.

2.2. Keelata xxx:

- viibida xxx elukohale aadressil xxx lähemal kui 100 meetrit,

- viibida avalikes kohtades kannatanule xxx lähemal kui 20 meetrit,

- võtta kannatanu xxx ühendust erinevate sidevahendite kaudu.

xxx juhuslikul kohtumisel on xxx kohustus kannatanut kõnetamata viivitamatult eemalduda kannatanust vähemalt 20 m kaugusele.

Tähtajaks määrata 27.05.2026.

3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendeid ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendeid ei ole kohaldatud.

4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: 3 CD-plaati ja 7 DVD-plaati jätta kriminaalasja materjalide juurde.

5. ABIS-i ja RSBR-i registritesse edastatud andmeid ei kustutata.

6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad

7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 on käesoleva määruse koopia saadetakse kannatanutele xxx ja xxx. Kahtlustatavale xxx antakse määruse koopia allkirja vastu.

8. Kui kannatanu on pöördunud tervishoiuteenuse osutaja poole, teavitatakse sellest asjaolust ning kriminaalmenetluse lõpetamise määrusest Tervisekassat, kellel on õigus kahtlustatavalt välja nõuda kannatanu meditsiinilise abiga seotud kulud.

9. Kannatanul on õigus:

- tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul Põhja Ringkonnaprokuratuuris aadressil Lubja 4, Tallinn (vastavalt KrMS § 206 lg 3);

- taotleda kümne päeva jooksul kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab;

- esitada kaebus Riigiprokuratuurile põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul (vastavalt KrMS § 207 lg 3).

10. Toimingus osaleb tõlk, kes on KrMS § 161 lõike 6 kohaselt kohustatud tõlkima kõik menetlustoimingusse puutuva täpselt ja täielikult ning hoidma saladuses talle tõlkimisel teatavaks saanud andmeid. Teda on hoiatatud, et oma ülesannetest alusetu keeldumise ja teadvalt valesti tõlkimise eest vastutab ta KarS § de 318 ja 321 järgi.